

Izabella Bukraba-Rylska

Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN
Instytut Socjologii UW

Dziedzictwo kulturowe elementem rozwoju obszarów wiejskich

(abstrakt na spotkanie w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
w dniu 17 sierpnia 2010 r.)

1. Kultura (w szerokim rozumieniu: wzory, wartości, normy postępowania) jako warunek rozwoju gospodarczego - „kultura ma znaczenie”.
2. Kultura (w węższym rozumieniu - wytwory materialne, muzyka, sztuka) ważną dziedziną gospodarki współczesnej - „przemysły kultury”.
3. Przemysły kultury - sektor przyszłościowy.

Przyjęcie tych założeń wymaga porzucenia dwu mitów:

- kultura jako obiekt „specjalnej troski” (konieczność wspomagania, pielęgnowania) - kultura w dzisiejszym świecie to raczej „żyła złota”,
- kultura ludowa jako źródło tożsamości narodowej (w okresie Romantyzmu) albo narzędzie legitymizacji „władzy ludowej” (w okresie PRL-u) - obecnie kultura ludowa to własność wiejskich społeczności lokalnych mająca przynosić im wymierne zyski.

Warunek:

nabycie umiejętności kapitalizowania zasobów (H. de Soto - „tajemnica kapitału”: „kapitału nie stanowią zgromadzone zasoby, lecz obecny w nich potencjał do uruchomienia nowej produkcji”)

ad. (1) F. Fukuyama - „Zaufanie”: liberalna demokracja i gospodarka rynkowa wymagają tradycyjnych wartości kulturowych jako swego fundamentu.

Polski model transformacji jako zaprzeczenie tego postulatu i negatywne skutki obranej przed dwudziestu laty drogi.

ad. (2) Znaczenie sektora kultury w gospodarce UE (np. udział sektora w PKB = 2,6%; zatrudnienie = 3,1% siły roboczej; zalety - zapewnia zrównoważony wzrost gospodarczy, generuje nowe miejsca pracy, przyczynia się do spójności społecznej, sprzyja rozwojowi regionalnemu i lokalnemu, jest bezpieczny dla środowiska naturalnego) - potwierdzenie zasady „konwersji kapitału” P. Bourdieu: kapitał kulturowy może stać się kapitałem ekonomicznym lub społecznym.

ad. (3) aktualne uwarunkowania:

- kontekst Polski - szansa na nowe źródła dochodu mieszkańców wsi i ograniczenie bezrobocia
- kontekst Unii Europejskiej - nowa filozofia rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich („co produkuje rolnictwo?” - prof. J. Wilkin)
- kontekst światowy - J. Rifkin - „Wiek dostępu”: „Produkcja dóbr kultury będzie główną areną światowej gospodarki w XXI w.”

Przemysły kultury - definicja J. Szomburga, Deklaracja z Essen (1999), postulat Kongresu Kultury Polskiej (Kraków - 2009 r.)

Klasy - innowacyjna formuła rozwoju przedsiębiorczości

Polskie doświadczenia - rozwój przedsiębiorczości XIX/XX w., „Cepelia”, Stowarzyszenie Twórców Ludowych”, ruch regionalistyczny.